

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az Erdélyi Gazda

kiadó-hivatalához czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Aron, Báró Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Havi emlékeztető: december. — A regále törvényjavaslat tárgyalása, y. — Felhívás gyümölcsészetünk érdekében. — „A kaszálók és legelők ápolása.” — Irodalom. — Hadsereg ellátási szövetkezet. — Gróf Bánffy Béla †. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés nov. 12-én. — Korszerű munka. — Piaczi árak. — Hirdetés. —

Havi emlékeztető.

December.

Ház és udvar. Magtári gabonakészletek megforgatandók, nehogy dohosodás vagy penészedés által károsodjunk. Zivataros időben a gazdasági személyzet rostál. A magtár ablakai záva tartandók és ha még is a tető vagy ablak hézagjain hó sodortatnék magtárunkba, azt ne hagyjuk elolvadni, hanem hordjuk ki.

Az épületek mellé gyűlt a szélből odasepert havat, lapáttal eltakarítjuk.

Nem eléggé szellős padlásokon felhalmozott ésős török-buzát időnként meg kell forgatni, a penészes vagy éretelebb csöveket kiválogatva, meddő sertésekkel meg lehet étetni.

A cselédség hideg időben gyakran felesleges tűzrevalót fogyaszt, ez szorososan ellenőrzendő; továbbá a kemények tűzveszély ellen két hétenként megsepertetnek. Midőn az idő zordonsága miatt a cselédség külső munkát nem végezhet, seprő vagy kosárkötéssel, továbbá szerszámfa kinagyolásával stb. foglalkoztatjuk.

Jégvermek megtöltetnek; ezzel nemcsak kellemetesebbé tesszük a forró nyarat, hanem egészségi szempontból is szükséges.

Minden gazda, ha eddig elmulasztotta, vegye szemügyre takarmánykészletét, hasonlítsa össze a szükségletet és ha azt találja, hogy nem tehető ki állatai, abrakkal segít; vagy míg a keményebb idők tartanak, beszerzi az előre látható hiányt.

E hó utolsó napján lezártnak a számadások, cselédek változnak, eszközök leltározatnak.

A varjuk már ellátogatnak a szérus kertekbe és megkezdik a széna, szalma, polyvakazlak tetejét; varjupásztor nélkül készletünk ne hagyassék,

Szántóföld. E hónapban rendesen keményre fagyva, fehér lepel fedi szántóföldünket és így minden művelési munka szünetel; ha azonban lanya idő állana be, az őszi szántás folytatható és a megkésztetett vetés bevégezhető. De ha hever az eke, annál sürgősebben forgolódjunk a szekérral; hordjunk ki minden kiszállítható trágya anyagot, mert csak így használhatjuk fel a téli időt sikeresen.

Rétre, kaszálóra, luczernásra hordjunk apró érett trágyát és terítsük el azonnal; e felültrágyázással leendő takarmánytermésünket megkésztesszük. A hamut és kormót ugyancsak oda hordjuk és széthinthetjük. Minthogy sok helyt a durvább gyapjas juhok szabad álláson kapják takarmányukat, intézzük az etetést úgy, hogy mindenkor más helyen egyenek. Így az elhullott ganaj talajunk termő erejét fokozza.

Állattenyésztés. A gazdaság mozgatója, a jármos ökör e hónapban sovány takarmányozásban részesül, mert többnyire csak szalma és polyva nyári nehéz munkájának jutalma.

Törökbuszaszár és szalmaféle szecskának vágatik. Eleintén a cselédség idegenkedik a fülesztéstől és a marha sem áll a jászolhoz, de néhány nap elteltével hozzá szoknak és jól fogják magukat érezni.

Sima, jeges úton az igás ökör meghornyolando vagy megvasalandó, hogy lábtörések elkerültessenek.

Az igás lovak, ha istállóban lepokróczozva állanak is, munkaközben, legyen az idő bármily hideg, kitarandók. Jeges időben csak éles vasalással bocsásunk utra; legcélszerűbb srófos patkót alkalmazni, melynek éles sarkai úton, tompa sarkai pedig otthon csavartatnak a patkóba.

A ménesheli lovak patái télen legalább kétszer kitarattnak; főképen a csikók pata-képződését kísérik figyelemmel, hogy a szabályellenes, ferde pata-képződéseket megakadályozhassuk.

Az istállók szellőztetését, úgy dél felé a ménesheli lovak kibocsátását el ne mulasszunk.

A hasas koczák törökbuszával, általában szemmel és elegendő friss vízzel tartatnak. A gumókat egyék a meddők. A sertések hizásuk utolsó szakában gyakran vesztik étvágyukat, ily esetben adunk nekik kevés nyers húst.

A juhok már beszorultak és jó étvágygyal ropogtatják az eléjük vetett takarmányt.

A göbölők már gumókkal élelmezettek.

Itatás előtt a vályuból a jég kivágandó.

Minden időben, de leginkább ünnepnapokon szükséges az istálló felügyelet; a cselédek is ünnepelnek és akkor állatseregünk az ünnep dícsőségére koplal.

Szőlő. Egyéb szorgos dolog nem lévén, trágyát hordatunk és pedig friss és nem korhadt trágyát, a trágya ugyanis nem arra való, hogy csupán a benne levő elemek táplálják a növényt, mert ez igen kevés lenne, hanem a tápláló anyag benne van a megtrágyázandó földben, csak hogy oly durva állapotban, melyet a növény nem képes megemészteni: a termő föld ugyanis, ha apróra vizsgáljuk, elmállott kőzet- és ásványdarabkákból áll és ezek, mint ilyenek, a növény táplálására nem alkalmasak; kell tehát valami uton-módon ezen durva anyagokból valami hasznosat sütni-főzni — és itt kereshetjük a trágya jótékony hatását! A friss trágya, mint tudjuk, telítve van állati húgygyal és ürülékkel, mindkettő a korhadásnál vagyis erjedésnél két légnemű gázt, az ammoniákot és szén-savat fejleszt; ezen láthatatlan szellemek vannak felruházva azon herculesi erővel, mely a köveket feloldja és feldolgozza olyan eledellé, melyet a növényi gyomor megemészten. A trágya tehát inkább csak közvetítő munkás a táplálék megszerzésében. A téli hideg akadályozza a korhadást és ezért kell csak tavasszal a trágyát rendeltetése helyére elhinteni. A tökéletesen korhadt trágyának is meg van a maga helye: midőn sovány talajba ültetett gyöngye növénynek rögtön táplálékot akarunk nyújtani; itt már a friss trágya alkalmazása volna káros, mert rothadásával a gyenge növényt is megrottaná.

Pincze. A pinczében most kezdjük meg az új borok első iskolázását és mint jauuárban is megirtuk volt: seprőjükről lehuzzuk, nem sokat gondolván vele, ha zavarosak is; kénezní a bort nem szabad, de igen is kell a megürült és tisztára mosott hordókat nemcsak most, de minden hónapban egyszer. Egy 5½ hektoliteres (50 vedres) hordóra elég egy fél rudnyi kénlemez, mely ha elégett, a hordót keményen befojtjuk; így aztán van mindig tiszta edényünk, melyet forrázni nem szükséges, csupán friss vízzel egyszer kiöblíteni. — Az új év tele hordót és tiszta pinczét találjon!

Gyümölcsös. Keményebb időjárásakor a fő teendők: a hernyószedés, a fáknak a nyulak rágásai elleni védelme és a trágyázás; lágyabb időjárásakor pedig a fák körül a föld felásása, gödrök és vízfelfogó árkok készítése, a fák törzseinek tisztán tartása a szükséghez képest a korona ritkítása és ujtása. Az ültetvényekről készített leltárt le kell tisztázni. Cinkusok (jegytáblák), karók rossz időjárásakor és esténként készítettnek. A pinczékbe eltett gyümölcsök válogatására kiváló gondot kell fordítani és a rosszakat gondosan el kell távolítani.

Faiskola. A jövő tavasszal faiskolának szánt terület földje fagyos időben rigoliroztatik. Lágy időjárásakor óltógalyakat kell szedni. A már megrendelt csemetéket ássassuk ki és azokat elküldésig földdel takartassuk be.

Konyhakert. A konyhakert megtrágyáztatik és lágy időjárás alkalmával földje jó műlyen felásatik. Falevelekkel elfedett növények fedeleire gondot fordítsunk, hogy azokat a szél el ne hordja, a hol szükségét látók megujtjuk.

Díszkert. A virágházi vagy szobában teletetett növények ápolására u. m. a száraz levelek eltávolítása, öntözésre, világosság és kellő melegedésre gondot kell fordítani. A virágmagvak tisztítását és rendezését végeztessük és a hiányzó magvakat rendeljük meg.

Erdészet. Főhasználat. A vágatás tovább folytatattatik, kivéve a magasan fekvő helyeket, hol a nagy hó akadályoz. Szállfák és tönkök szállításra előkészítettnek. A tűzifa öbbe rakatik. Erdőmivelés. Fenyő- és kőriszmag gyűjtetik. Erdő-

védelem. A falopás a legnagyobb figyelmet igényli; a fagyó munkásokra szintén nagyon kell vigyázni. Vadaszat, miut novemberben. —

A regále törvényjavaslat tárgyalása.

A nagy regále-vita általános tárgyalása folytat. Azzal ma már mindenki tisztában van: hogy az elavult regále intézmény teljesen érett a megváltásra; s hogy egy jelentékeny háztartási nehézségekkel küzdő államban ily fontos bevételi forrás nem szüntethető meg nyom nélkül s paragon sem maradhat, az épp oly kétségtelen. A jelenlegi intézmény helyébe tehát multhatlanul az állami jövedékek kell lépnie. A mai szabad világforgalom többé vissza nem szorítható egészen a régi kezdetlegesség korlátai közé, de hasonlólag bizonyos az is, hogy annak kifejlődésével a közvetlen adók, főleg a földadó természete is alapos változást szenvedett, mert különösen a más viszonyok közt termelő világrészek versenyének befolyása alatt megszűnt áthárítható lenni, vagyis megszűnt mintegy általános fogyasztási adót képviselni. Amerikában és Angolországban általán véve nem emelkedtek az egyenes adók veszedelmes túlsúlyra, de Közép-Európa államai már elérték e tekintetben a lehetőség, sőt a képtelenség netovábbját s jelenleg szükségkép csakis az ellenkező irány bír jogosultsággal. Németország elől halad az új irányban, de az adott körülmények közt, sajnos, Magyarország épen nem, sőt még a monarchia sem fejthet ki hasonló erélyt, daczára azon körülménynek, hogy a félszeg egyoldalúság sehol sem okozott talán oly nagy pusztulást, mint épen hazánkban. Állambáztartásunk követelményeivel szemben, a közvetlen adókat illetőleg csakis viszonylagos leszállításról lehet szó s így a fogyasztási adók emelése és szaporítása az egyedüli, mi által a kormány némileg eleget tehet az új irány és viszonyok követelményeinek.

E tudatra vezethető az vissza: hogy a regále törvényjavaslat tárgyalásánál, a mérsékelt ellenzék is elfogadta a kormány által előterjesztett regále törvényjavaslatot — az italméresi jövedékkel egyetemben s csak a városokra való intézkedéseknél tett némi kifogásokat. Így például a párt vezére Apponyi Albert gróf kijelenté beszéjében: hogy ők elfogadják a javaslatokat, el azért, mert a megváltást akarják és halaszthatatlannak tartják. Elfogadják azért is, mert az államnak az innen várható jövedelmekre szüksége van, ezen kényszer követelése alól nem zárkozhatnak el; de igazságos megváltást óhajt s ez a törvényjavaslatokban szerinte csak a magánregalé tulajdonosok számára kielégítő, a városokra nézve a megváltást egész méltányosan megoldottnak nem találja. Hogy miben találta a lényeges hibát Apponyi, azt cikkünk menetén ismertetjük meg. Kifogásolta Apponyi pártja nevében a pénzügyminiszter biráskodását és az állami hatalom tulterjeszkedését.

Miután elmúlt számunkban a regále s italjövedéki törvényjavaslatot ismertettük, a mint a 21-es bizottság tárgyalásaiból az kikerült s miután a városoknak tett egy kis

koncesszió kivételével, a bizottság tárgyalásán átment törvényjavaslatához a kormány s pártja szigorúan ragaszkodik, — természetesen ezuttal az ellenzéki álláspontokat kell csak ismertetnünk, mert a többség már ismeretes.

A mérsékelt ellenzék mint látható, inkább forma-hibákba akadt csak bele. Mert a fő sérelmet mit jelezték, azon fog változtatás történni. Így névszerint, a pénzügyminiszter elfogadta Apponyiék azon kívánatát, hogy nincs ellene annak, miszerint az italméresi jövedék várható fölségének eredményében ne csak a törvényhatósági joggal bíró városok, hanem a regale-joggal birt rendezett tanácsu városok, sőt községek is participálnak, megállapítandó scala szerint. Ez intézkedésnek a törvénybe való felvétele biztos garancia arra, hogy a legtöbb város és község, ha az italméresi jövedék jövedelmességéhez országszerte fűzött várakozások csak megközelítőleg is beválnak, a most tőkében nyerendő kárpótláson túl állandó s fokozódó jövedelemben is részesül e czimen, a melynek a törvény intentiója szerint való kihasználása tehát az állami és községi érdekeknek egyaránt követelményévé lesz téve. Nem habozunk kimondani, hogy mi a participáció ezen elvének általánosításában a magyar községekre nézve igen jelentékeny eredményt látunk — kulturális érdekek ápolása érdekében. És ha az italméresi jövedék jövedelmessége jól üt ki, úgy az állam — a megváltás és participáció kettős czimén — többet ad vissza a községeknek, mint a mennyit elvett tőlük. Ha azonban a bevételben csaldni fognak, természetesen osztalékról ez esetben szó sincs, de ez eset bekövetkeztében osztán már senki sem hibás s így Szilágyi Dézsó Pozsony várossa követének azon kívánatát a kormány magáévé nem tehetné, hogy akár van jövedelem akár nincs, bizonyos osztalék törvényileg biztosítsák a városok részére. Az ily eljárással csak deficit-bé rántanánk megint be az országot, hogy túl nem jövedelmesség esetében is, bizonyos hányad a városok részére kiadassék. Kaas Ivor báró azon kívánata sem keltett vizhangot, miszerint a főváros külön vétessék a más többi városoktól s ne egyforma szabály alkalmaztassék rája.

A mérsékelt ellenzék az általános vitában nagyban hangsúlyozta, hogy a kárpótlási ügyben való legfelsőbb bíráskodási forum ne a pénzügyminiszter légyen. A pénzügyminiszter az ily ellenvetésekre kiterjedt nyilatkozatot tett, hogy ennek mért kell így lennie. De mint említők, a mérsékelt ellenzék kifogása csak egyes formásokra terjedt ki, nem maga a törvényjavaslat lényegére. Így hogy újból felemlítsük, az állami hatalomról szóltak, hogy az is az államtól függ: ki árulhasson italt s ki ne? E támadás egész jogosult azonban nem volt, mert hiszen a körcsma engedély kiosztásánál, annak elvételénél, a büntetés alkalmazásánál az állami közegek mellett kellő befolyás biztosítottatik a politikai és helyhatósági közegeknek is. Közegészségi, közérkölciségi, közrendészeti és más ily nemű teendők kizárólag ezeknek körébe vannak utalva. Így pl. a törvényjavaslat 67. §-a fenntartja e tekintetben a fennálló rendeleteket,

szabályokat és törvényeket s a statutarius jogot pedig kizárólag a helyhatóságok ügykörébe utalja. Midőn tehát az állami hatalom befolyásával szemben egy ilyen — mondhatni teljesen — egyenértékű jogkör tartatik fenn a helyhatóságoknak, lehet-e szó állami omnipotenciáról s lehet-e szó arról, hogy az állam közrehatásának alkalmazásánál tulment azon a mértéken, a mely az ügy rendezéséhez okvetlenül megkivántatik. Egyébként a mérsékelt ellenzék higgadtan tárgyalta a javaslatot s pártkérdéssé nem tette az ügyet. A függetlenségi párt, a törvényjavaslattal szemben határozottan állást foglalt. A megváltást e párt sem elleanzte, csak azt ohajtá, hogy az italmérés kihasználása és kezelése a város és községek autonóm hatósága alá helyeztessék. A magán regale tulajdonosok megváltási kulcsa ellen erős kifogásokat nem igen tettek, mint inkább az állam részére való megváltást perhorreszkálták, a városok egy részét a megváltás alól kivánták kivenni és helytelenítették azt, hogy a kártalanítási eljárás a törvényjavaslat szerint a legfontosabb és legbonyolultabb jogi és bizonyítási kérdésekre nézve a bírói döntés teljes kizárásával egyedül a pénzügyi és közigazgatási hatóságokra és utolsó fokon a pénzügyminiszterre van ruházva.

A függetlenségi párt álláspontja tehát, a községi megváltás mellett van; ennek a taglalásába azonban nem megyünk bele, mert a községi megváltást senki e széles hazában nem kívánja. A mi pedig azon álláspontjukat illeti: hogy az eddigi italméresi jogukban, a törvényhatósági joggal bíró nagyobb városok hagyassanak meg, kevésbé elfogadható, mert ily privilégiumokkal, az italmérés kihasználásánál annyira szükségelt egységességet sértene meg; meg osztán ezen kihasználás disparitása, egészsegtelen versenyt idézne elő város és vidék között és folytonos surlódásba hozná a városi és az államkincstári érdekeket, még pedig mindenesetre az utóbbi kárára. Ha látjuk, mily erőfeszítést tett éppen Németország a szesz italok adójának unificatioja érdekében — pedig a német birodalom egysége a magyarországihoz képest még mindig csak ideális — akkor nem lehet javallani nálunk, hogy e téren mintegy államot teremtsünk az államban, hogy egyik helyen törvényhozásilag megállapított megadóztatás mellett árusítsák kicsinyben a szesz italokat, a másik helyen pedig, mely talán csak pár percnyi távolságban van az előbbitől, a tisztavoluntarismus uralkodjék. De van nem egy okunk kételkedni abban, hogy e városokban is egyes kivételektől eltekintve, az italméresi jövedelem oly expensiv jelleget mutatna, mint minőt sokan annak vindicálnak.

De hogy ha áll is az, hogy az italméresi jog jövedelmének bevétele, míg másutt inkább csökkent, addig a városokban, mint a kereskedelmi forgalom központjain, inkább fejlődő és emelkedő irányzattal birt, de azért a városokat, a törvény rendelkezései alól kivenni akarni, annyit jelentene, mint azon békókat, melyek az italméresi jogot eddig terhelték, éppen a kereskedelem és forgalom központjain meghagyni; annyit jelentene, mint ezen a törvényen a jöve-

déknak czélba vett, egységes, egyöntetű rendezése és kihasználásán rést ütni.

A magán birtokosok regáléja megváltása ellen, a függetlenségi párt sem hozott lényeges érvet fel. A kezelési költségekre kijelenték, hogy nem érik, miként lehetett egy 15 vagy 10%-os átlagot megállapítani, holott ehhez minden adat, tehát egyszersmind minden alap hiányzik. A regále-kötvények árkeletét is szeretnék pozitív tudni! A magán regále tulajdonosokkal azonban — mint említők — keveset bajlódtak, mert hát minden a mellett szól, hogy ennél nagyobb váltságot semmi körülmények közt sem tudnának kapni. Az általános vita általában higgadtan folyt le; egy jelenség a részletes tárgyalásnál azonban nem lehetetlenség, be fog következni s ez a hibás adóbevallási kedvezmény — megvonására fog vezetni. Mindenik pártban nagy az elégtelenség, hogy mért adassék kedvezmény azoknak, kik adójukat hamisan vállották be, vagyis ne engedessék az utólagos bizonyítás az ilyeseknek meg, hogy valódi kárpótlást kapjanak. Kifejtetett, hogy politikai és ethikai okok egyaránt követelnék, hogy az állam ne adjon kárpótlást oly jogokért, melyek tulajdonosai kötelességeiket az állam iránt nem teljesítették. Az ellenkező felfogás hívei azonban arra utaltak s így névszerint a pénzügyminiszter: hogy ez az álláspont — következetesen érvényesítve — mintegy tizenhárom millióval csökkentené a városok és magánosokat megillető kárpótlást, a mit pedig nem kívánhat senki, a ki tudja, mily érdekek s pedig fontos közérdekek fűződnek ahoz, hogy e városok s némileg a birtokosok is, valódi értékét kapják a jognak, melyet elvesztenek. Máskülönb is azt hisszük, hogy az állam nem alkalmazhat nagyobb büntetést a jog megváltásakor az adó eltitkolásra, mint alkalmazott volna, ha e megváltás nem következik be; s e büntetés maximuma — az adó nyolczszorosának levonása — föl van véve a javaslatba. — y.

Felhívás gyümölcsészetiük érdekében.*)

Általánosan hangoztatott s elismert tény az, hogy gyümölcsészetiünk csak úgy fog felvirágozni s egyesekre, mint az egész országra hasznohózává lenni, ha jelenlegi igen számos, leggyakrabban silány gyümölcsfajaink helyett kevesebb — de jeles — a külföld által is kedvelt gyümölcsfajok tömeges termeléséhez fordulunk.

Ezen czélt tűzte ki a nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület akkor, midőn 1886-ban 6 holdas gyümölcsfa-iskoláját megalapította, elbatározván egyidejűleg, hogy faiskolájában a vidék viszonyainak leginkább megfelelő jelesebb fajokat nagymennyiségben szaporítani fogja, hogy azokat lehető legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére bocsátván, azzal a kitűnő gyümölcsfajok tömeges termelését előmozdítva. Ez alapon ma már 14 fajban 8000-re menő 1—2 éves csemelével rendelkezik.

Ezen hazafias czélját távolabbi vidékre is ki óhajtván

*) Adjuk e lelkes felhívást egyelőre minden megjegyzés nélkül, fenntartván az illetékesnek a hozzászólást. Szerk.

terjeszteni, ezennel azon felhívást bocsátja a t. érdeklődő közönség becses figyelmébe, mely szerint a nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület hajlandó bárkinek előleges megrendelésére bármily tetszés szerinti fajból — fajonként legkevesebb 100 drbot előállítani, azokból szép, ép, erőteljes fákat nevelni s a megrendelők által meghatározott korban (1—5 évesig) kiszolgáltatni.

A nemesített csemetek árai a következőkben állapítottatott meg:

1 éves vadba nemesített alma vagy körte ára	15 kr.
2 " " " " " " " " " " " "	20 " "
3 " " " " " " " " " " " "	25 " "
4 " " " " " " " " " " " "	30 " "
5 " " " " " " " " " " " "	35 " "
1 éves törpe alanyba alma, doucinbe, körte, birsbe nemes.	20 " "
2 " " " " " " " " " " " "	25 " "
3 " " " " " " " " " " " "	35 " "

A t. közönségnek biztosítékul szolgál a gyümölcsészeti egyesület testülete és a faiskolát kezelő és vezető nagyenyedi m. kir. vinczellérképezde igazgatósága, kiknek minden törekvése oda irányuland, hogy a t. közönségnek a megrendelt gyümölcsfacsemetek biztos, azonos fajban szép, erőteljes példányokban juttathassa, mely ígérétenek beválthatása szempontjából akként intézkedett, hogy a megrendelt fa mennyiségnek 20%-át feles számban nemesítetvén, ez által módja leend az esetleg selejtes példányok kiküszöbölésére.

Hogy azonban a gyümölcsészeti egyesület ezen a fák csekély áraiból is feltűnő önzetlen hazafias czélját viszont biztosithassa, a t. közönséggel szemben azon határozatának ad kifejezést, miszerint a t. megrendelők a megrendelt fák kezelési időhöz mért árának legalább 30%-át előlegképen az egyesület előljáróságához beküldeni sziveskedjenek.

Ezen biztosítékul szolgáló összeg a megrendelő javára iratik s a fák átadása, illetőleg átvétele alkalmával, a fák árába betudatik.

A nagyérdemű közönség előtt ezen általunk kezdeményezett faiskola üzleti ujtás eleintén talán kissé szokatlan leend s ez némi nehézségeket is fog ezen üzleti mód meghonosítása elé gördíteni, főleg, mert a fák beszerzésénél nem szoktuk meg még az előre való gondoskodást.

Azonban meg vagyunk győződve, hogy a komolyan gondolkozó és a jövőbe előre tekintő practikus gazdaközönség hamar belátandja ezen ujtásnak életrevalóságát s annak az eddig szokásban volt faiskola üzleti mód felette számos előnyeit: mely mellett, mint azt a gyakori alapos panaszok is bizonyítják, a vevők a megrendelt gyümölcsfajok helyett leggyakrabban más hasznavehetetlen fajokat s gyakran silány példányokban kaptak — s ebből kifolyólag bizton reméljük, hogy a már eddig is több oldalról kapott megrendelések mellé eleget nyerendünk, sőt ezzel még más faiskolának is utánozandó példát szolgáltatunk.

Különösen nagybirtokosaink vannak hivatva e téren előljárni, mert módjukban áll nagy területeket gyümölcs-

fákkal hasznosítani, hol több száz, sőt ezerekre menő fákkal is lehet a tömeges gyümölcsstermelést meghonosítani s jövedelmezővé tenni; míg kisebb birtokosaink szövetkezés útján érhetik el azt, hogy maguknak egy pár jeles fajból több száz csemetét neveltethessenek. Miután a gyümölcsfák törzsének magassága a czélt tekintve, különböző lehet, azért is a megrendelésnél a fák törzsmagassága is megjelölendő leendő, míg ha ez a megrendelő által meg nem határozthatnák, úgy a fák törzse a termőképesség és gyümölcszedés szempontjából is legczélszerűbb — csak 4—5 láb magasságra fog neveltetni. A törpébe nemesítettéknél pedig ugyanaz $\frac{1}{2}$ —1 láb magasságot nyerend.

A gyümölcsészeti egyesület egyelőre csak alma és körtefák előállítására vállalkozik s csontárfajoknak csak az esetben adhat helyet, ha erre tömegesebb megrendelések tétetnének.

Miután a nemesítés a tavasszal már kezdetét veendi, a szükséges előkészületek teljesíthetése szempontjából a megrendelők felkérhetnek, miszerint megrendeléseiket legkésőbb november hó végéig alólírt egyesület elnökségéhez beküldeni sziveskedjenek, mert évenként csak 6000 fa lévén előállitható, ezen számafelettiek csak a jövő évben lesznek elfogadhatók.

A nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület nevében

Mórágyi István, Dr. Magyarai Károly,
m. k. vinczellér-kép. igazgató. egyesületi alelnök.

„A kaszálók és legelők ápolása“

ezim alatt az erdélyi gazd. egyesület irodalmi szakosztályának könyvkiadó vállalata az I. évfolyam 2-ik füzetét bocsátotta ki, mely Rottler Józsefnek, a fogarasi m. kir. álladalmi ménesbirtok igazgatójának tollából eredve, 39 nyolczadrét lapon foglalozzik „vasárnapi beszélgetések“ alakjában, e minden gazdára nézve oly fontos tárggyal. A munkának tartalma a következő: Bevezetés. I. A rétek vagy kaszálókról, azok fekvése, ápolása, tisztántartása és egyengetése. II. A vizenyős rétek lecsapolásáról. III. A rétek öntözéséről és trágyázásáról. IV. A kaszálók felújítása, némely réti füvek megnevezése és a rétek legeltetése. V. A legelők általánosan. A különféle legelők ápolásáról. A legelők okszerű kihasználásáról. Befejezés. —

A „Gazdasági lapok“ 46-ik száma a következőleg emlékezik meg e kiadványról:

„Kitünően sikerült kis munka, a melyhez úgy a szerzőnek, mint a vállalatnak szerencsét kívánunk. Kevés ember tud népszerűen írni. A kik a népies irmodort megkísérlik, vagy abba a hibába esnek, hogy a népies formának feláldozzák a tartalmat, vagy a tartalom kedvéért feláldozzák a népiest. E munka örvendetes kivételt képez e nemből. Tartalma olyan becses, hogy a legműveltebb gazda is talál benne elég újat és jót s a tartalom oly szerencsés formába van öntve, a mely megérthetővé teszi az empirikus földnépére nézve is. Ez rövid bírálatunk a műről. Meglátszik a munkán, hogy szerzője az elmélet fegyve-

rével győztesen küzdő gyakorlati gazda s e mellett nem szószaporító, mert a kis terjedelemben oly dús tartalmat tudott önteni, a mely nem mindenkinek szokott sikerülni. A kitünő belbecscsel bíró munkát őszinte melegséggel ajánljuk gazdatársainknak; szerezzék meg, nem vallják kárát.“

A „Földmívelési érdekeink“ 47-ik számában vezércikkben közli a kritikát, melynek főbb pontjai így hangzanak:

„... Az a dolog, a mi úgy megörvendeztetett, egy kis füzetecske volt: az erdélyi gazd. egyesület irodalmi szakosztályának könyvkiadó vállalatában megjelent 2-ik füzet: „A kaszálók és legelők ápolása.“

Nagyon helyesen fogta fel feladatát az erdélyi gazdasági egyesület könyvkiadó vállalata, midőn a kaszálók és legelők ápolásáról a nép számára egy füzetet íratott — a népnek van írva, de bizony „felnőttek“ is tanulhatnak belőle — és még szerencsésebben választotta meg az embert, a kit ennek megírására felkért.

Szerencsém volt látni a Rottler ur által igazgatott fogarasi birtokot, s ennek alapján mondhatom, hogy Erdélyben alig akadt volna második ember, a ki oly hivatott az erdélyieknek tanácsokat adni a rét- és legelőkezelés tárgyában, mint ő. Mert mikor a rétek és legelők gondozásáról, azoknak czélszerű használatáról, felújításáról, öntözés, lecsapolás, alagszövezés által való javításáról ír, nemcsak egy hosszú gazdasági pálya tanulmányai és tapasztalásaira hivatkozhatik, de hivatkozhatik az általa kezelt gazdaságra is, a hol az olvasónak mindazt, a mit czélszerűnek tanácsolt, a praxisban is megmutathatja, sőt — sajnos — a szomszédok példáján demonstrálhatja azt is, hogy a mit ő rossznak, helytelennek állit, az csakugyan rossz és helytelen is.

Valóban irigylem a vállalatot, a szerzőt, meg az olvasót is. Mert nagyon gyakran találkozunk a könyvpiaczon oly könyvekkel, a melyek gyárilag készülnek, nagyon egyszerű mesterséggel: tiz könyvből összeollóztatván a tizenegyedik. Ellenben igen kevés — bár hál istennek ma már sürübben terem — az olyan munka, a melyet a szerző a maga tanulmánya által erősített és csiszolt tapasztalásból ír meg, számot vetve egyúttal azzal is, hogy miről és kinek ír. Tudvalevőleg ez sem utolsó dolog. A füzet mindössze 25 krajczárba kerül, ennyit még a mai átkos közönséges világban is áldozhat mindenki a haza oltárára, no meg a maga javára.

Szerző ugyan „kiszagdák számára“ írta e füzetet, de a nagyok is bőven okulhatnak belőle. A ki pedig restelkednék a maga számára rendelni meg a munkát, rendelje meg két példányban a gazdája vagy hajduja neve alatt, sőt alulírott is szivesen közvetíti e lapok szerkesztősége útján a megrendelést, igérvén teljes diskrecziót, úgy, hogy senki se kénytelen, a kinek ez derogálna, mint „kiszagda“ szerepelni.

Minél több megrendelést, akkor azután rendben lesz a szénája, úgy az olvasónak, mint a kiadó-vállalatnak.

Befejezésül azonban — mert nem is igazi kritikus, a ki nem tud a kákán is csomót találni — egy megjegyzést.

Ott, a hol szerző a réti növényeket fűvésznévükön nevezi, jó lett volna egyúttal a vidéken divó népies elnevezéseket is hozzátenni; sőt én még rajzokban is bemutattam volna az egyes fontosabb növényeket. Ne tessék azzal védekezni, hogy ez drágította volna a munkát; mert ilyen célra mindig lehet itt is, ott is clichéket kölesön kapni.

Ugy-e majd a második kiadásban lesz rá gondjuk? —

M.

Irodalom.

A Franklin-társulat (Budapest, egyetem utca 4) kiadásában a következő művek jelentek meg és küldték be hozzánk:

Kártyékony rovarok a mező- és kertgazdaságban, írta Dr. Szaniszló Albert, a szerző ily című, évekkor ezelőtt kiadott jeles munkájának II-ik és javított kiadása, melyet kivált a praktikus gazdák teljes figyelmébe ajánlunk; ára 50 kr.

Kis birtokosok katechéja, írta Gyürky Antal. E katechizis kiegészítőül kíván szolgálni a kisbirtokosnak, miként boldogulhat a mostani nyomorúságos viszonyok között és e célra, ha nem is új, de megszívlelendő tanácsokat ad; ára a 151 lapra terjedő füzetnek 60 kr.

Falusi gazdanaptára 1889-re, mely a jelen folyamattal üli 25. éves jubileumát, szerkeszti a szokott bő és változatos tartalommal Sporzon Pál, ára 80 kr.

A „Borászati naptár“, szerkeszti Dr. Nyáry Ferencz, jelenleg a XVI-ik évbe lép; kár, hogy itt éppen a szőlészeti és borászati rész a legsoványabb, (15 lap) miglen a tulnyomó tért a gőzerő feltalálása s kertészeti tudnivalók foglalják el. Ára ezen naptárnak is 80 kr.

Népgazdasági naptár 1889-re; szerkesztette Gobóczi Károly, kiadja Rózsa Kálmán és neje, Budapest, ára 40 kr.

A „nép“nek szerkesztett naptár nem mellőzheti a százesztendősi jövendőmondót, de azután több rövid, ügyesen összeállított cikket is közöl, melyet — kevés kivétellel — haszonnal fog olvasni azon kör, melynek első sorban szánva van. Megfelelő életrajzzal három arczképet is találunk e naptárban: a Villási Pál, Grand Miklós és Szentgyörgyi Lajosét, kiket utánzásra méltó példakul állít elénk a lelkes szerkesztő. A célszerű naplóval és emlékeztetővel ellátott kalendáriom kiállítása is igen tetszetős.

Hadsereg ellátási szövetkezet.

A Budapesten székelő országos gazdasági egyesület vezérférfiai nagy és méltó munkát végeztek, midőn a „Magyar gazdák hadsereg ellátási szövetkezeté“ cím alatt oly egyesülést hoztak létre, melynek célja megszüntetni azt a sok visszaélést és anomáliát, a mely a katonai kincstár részére eszközölni szokott szállításoknál mind az állam, mind a gazdaközönség kárára már szokássá vált és a minek csak úgy lehet elejét venni, ha a termelő közvetlen összeköttetésbe hozatik a fogyasztó katonasággal, más szóval, ha direct szállításokat eszközölhet a gazda. A szövetkezet erre akarja segíteni, ebben akarja megvédeni tagjait és e tekin-

tetben feltétlen elismerést és pártolást érdemel! Élén és soraiban legjobb neveinkkel találkozunk, a tagok eddigi száma közel 100-at tesz. A legmelegebben ajánljuk hazarészünk birtokosainak, hogy az üdvös szövetkezetet, — melynek ügyvitelét Budapesten, az országos gazdasági egyesület kebelében foly, — belépésükkel támogassák; alapszabályokkal (előleges tájékozásra) a szövetkezet (Budapest, üllői-ut, köztelek) szívesen szolgál, a tagsági díj évenként 10 frt, mely az ügyviteli költségek fedezésére fordittatik.

† Gróf Bánffy Béla.

A nagynevű családnak és egyletünknek ismét gyászát van Gróf Bánffy Béla, az erdélyi gazdasági egyesület alapító tagja hunyt el hosszas szenvedés után 57 éves korában november-hó 18-án szentmihálytelki birtokán. Hogy mit tett a boldogult szeretett nemzetéért, miként működött egyházaért, — azt ékes szavakban méltányolták az arra hivatottak! Hogy mi volt ő nekünk? bnzgó előmozdítója közhasznú céljainknak, erős támasza haladásra vágyó törekvéseinknek és mindenek felett hathatós szószólója felsőbb helyre intézett kéréseinknek. Minden fontosabb mozgalom résen találta őt és így a regaleügynek egyletünk által való — ma már elmondhatjuk, hogy sikeres — felkarolására is ő adta meg a mult év augusztus havában az első lökést! Munkás életének minden percze a köznek volt szentelve s most nyugodni ment ő is, ki utolsó lehelletéig annyit fáradozott!

Áldás emléken! Béke porain!

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1888. november-hó 12-én.

Tartott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Báró Bánffy Ernő alelnök, Reich Albert, Jakab László, Dr. Szentkirályi Ákos, Dr. Berde Aron, Bodor Antal, Br. Jósika Gábor, Tóth Zsigmond, Eöry Tivadar, Gróf Béli Ákos, Vörös Sándor, Sigmond Ákos, Sigmond Dezső, Dr. Hintz György, e. pénztárnok és Gamauf Vilmos, e. titkár. 163—164. A september 17-iki és october 25-iki ülések jegyzőkönyvei felolvasatván, e. titkár szóbeli jelentést tesz b. e. elhunyt elnökünk Báró Kemény Gábor temetéséről, melyen tiszteletbeli elnök Tisza László és ő képviselték az egyeletet; — a jelentés tudomásul szolgálván, a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Dr. Berde Aron, Bodor Antal és Dr. Szentkirályi Ákos tagtársak köretnék fel.

165. Br. Kemény Géza köszönetet mond a testvérenek elhunytja s temetése alkalmával kifejezett részvétért — hálás tudomásul szolgál.

166. Győrvidéki gazd. egyesület részvétét tolmácsolja elnökünk elhunytja felett — a szives figyelem köszönettel fogadtatik.

167—168. E. titkár Gróf Bethlen Pált alapító, Ugron Gábort pedig évdíjas tagul jelenti be; — örömmel fogadtatván, nevezett uraknak kötelezvényeik a pénztárhoz tetnek át.

169—170. M. jelzáloghitelbank kolozsvári képviselő-

ségének felállítását tudatja és kölcsönértését megküldi — tudomásul szolgál.

171. Erdélyrészi méhészegylet kéri, hogy a „Méhészeti közlöny“ mint 1888-ban, további 3 évre is mint az „Erdélyi gazda“ külön melléklete adassék ki — választmány a jövő 1889-ik évre az eddigi viszonyt az 1887-ben 1509. számú egység alapján változatlanul fenntartani kívánja.

172. Bágyi Ferencz és Verbizky Viktor nagy-enyedi vinczellér-képezdei növendékek eddig élvezett ösztöndíjuknak további megnyerését kérelmezik — miután nevezettek viselete s előmenetele megfelelő, az ösztöndíjak a jelen 188⁵/₉-iki tanévre is kiutaltatnak.

173. Gámán-nyomda számlája az „Erdélyi gazda“ 3/IV éről — 193 frt 80 kral utalványozva lett. Egyszer-s mint elhatározatott, hogy ugy a lap, mint a többi nyomtatványok kiállítása iránt a helybeli nyomdák között december 1-seji határidővel ajánlati tárgyalás fog hirdettetni.

174. A budapesti kereskedelmi muzeum a f. évre eső tagdíjat beküldeni kéri — a 10 frt tagsági díj utalványozva lett.

175. Irodalmi szakosztály kérvényt kér intézni a nmlgu közoktatásügyi ministeriumhoz a könyvkiadó vállalat pártolása iránt — a kérvény felterjesztése elhatározatott.

176—179. Alsó-Fehér, Fogaras, Kis-Küküllő és Maros-Torda-megyék a regaleügyben tett, a mieinkkel azonos lépéseket tudatják — örvendetes tudomásul szolgál.

180—187. A brassói, csikmezei, maros-tordai, erdélyi szász és szolnok-dobokamegyei gazd. egyletek, valamint Háromszék és Nagy-Küküllő-megyék átiratai a tenyész-bika szükséglet fedezése ügyében kevés kivétellel azon szomorú eredményt mutatják, hogy a szükséglet ugyan még fennáll, de ennek fedezésére alap nincs. Egyedül Csikmezeje ajánl fel 500 frtot, Háromszékmezeje pedig kijelenti, hogy szükséglete — saját tenyészetéből — teljesen fedezve van. Őt egylettől és két hatóságtól még válasz nem jött. — Választmány az ügy érdemleges tárgyalását a decemberi ülésre halasztván, — a midőn saját hozzájárulásának mérvéről is határozni fog, — a késedelmezőket sürgősen válaszaik beküldésére felkéri fogja.

188. A magyar gazdáknak hadsereg ellátási szövetkezete alapszabályait s névsorát küldi be s pártolást kér — lapunkban az érdeklődőknek figyelmébe ajánlandó.

189. Békés-megye állattenyésztési szabályrendeletei — tudomásul szolgál.

190. Lévay Henrik az egeresi gipszgyár termékei után tudakozódik — értesítendő, hogy a gyár nagymérvű berendezése és kiváló gyártmánya a legnagyobb elismerésre méltó s már is jelentékeny üzleteket köt Triest és Bécsbe.

191. Bosányi Endre előfizetési felhívása „Az új szeszadótörvény“ című munkára — lapunk utján fog az érdeklődők figyelmébe ajánlatni.

192. Elnök előadja, hogy a pénzügyminister ur ő nmlga magánlevélben tudatta vele, hogy találkoznék vállalkozó, ki az erdélyi országrészben egy millió metermáza répa biztosításával cukorgyárat építene, mire 5000 hold föld volna szükséges; felajánl 65 kr. répa-árt, ingyen magot, 15 frt holdankénti előleget stb. Mindezek folytán a minister a kellő lépések megtételét kéri, hogy a terv meg is valósulhasson. Egybehangzó felkérés ment Báró Kemény Kálmán főispán urhoz is.

Elnök mindenekelőtt a minister ur gondoskodásáért őszinte köszönetet mondva, az ügyet maga is rendkívül

fontosnak tartja, de, éppen azért a legnagyobb óvatossággal kíván eljárni, nehogy egy esetleges balsiker az egész ügyet tán évtizedekre hátravessze s miután nálunk ebbeli, számbavehető tapasztalatok nem léteznek: célszerűnek tartaná, ha Magyarországról és a Lajtántulról — kivált Csehországból — szereztetnének be hiteles adatok. Midőn így már bizonyos anyagról rendelkezünk, ekkor összehivandók volnának a répatermelésre alkalmasnak tartott vidékek nagyobb birtokosai, hogy a további teendőkre nézve értekezzenek — Választmány egyhangu helyesléssel fogadván az elnöki kijelentést, a megindult eszmecsere főleg a források megjelölésével foglalkozott. Sigmond Dezső tagtárs vállalkozott, hogy az erdélyrészi cukorrépa öv kiterjedésére és megállapítására adatokat szerez; továbbá fel fognak kérteni a termelés, mivelés és értékesítés fontos kérdéseire nézve felvilágosítást nyújtani: az orsz. gazd. egylet, a kisbéri ménésbirtokigazgatóság, a hatvani cukorgyár alapítói, a Verein für Zuckerrüben Industrie és a cseh földmívelési tanács. Az adatok összeállításával a titkár bizatik meg.

193. Pénztári kimutatás september-october hónapokról, mely szerint 835 frt 46 kr. bevétellel, 388 frt 90 kr. kiadás áll szemben — tudomásul szolgál.

Hitelesítik:
Dr. Szentkirályi Ákos,
Dr. Berde Áron,
Bodor Antal,

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Korszerű munka.

„Az új szeszadótörvény (1888. évi XXIV. és XXV. t. cz.) alkalmazása a gyakorlatban“ című munkára, mely a szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadózatásáról szóló törvények és rendeletek, a szesz megadózatására vonatkozó szabályok és a törvény végrehajtása iránt kiadott utasítás, ugyszintén a szesztermelés után járó fogyasztási adónak kiszabása, beszédese és ellenőrzése iránt a pénzügyi közegek használatára kiadott oktatás alapján commentálja ezen nagyfontosságú törvényt, előfizetési felhívást tesz közzé Bósányi Endre, a magy. szesztermelőik orsz. egyesületének titkára. Az új szeszadótörvény által ugy a szeszfőzés ipara általánosságban, valamint a szeszkereskedés üzleti forgalma is teljesen új irányba tereltetvén, az új adórendszer s az alapjukban megváltoztatott megadózatási módok következtében az ipar törekvései és feladatai számára jórészt az új célok tüzetek ki, de az ellenőrzés rendszere körében is csaknem az összes eddigi intézkedések új és gyökeres, mélyreható változtatáson menvén keresztül, mindazon érdekeltekre nézve, kik a szeszfőzési és gyártási eljárások, valamint az üzleti forgalom tekintetében az ezekre kiható törvénytiszabta követelmények szerint tartoznak eljárni, a szeszadóra vonatkozó összes rendelkezések tüzetes ismerete feltétlenül szükséges. Kivált az új szeszadótörvény keretében életbeléptetett ellenőrzési rendszer sok részben teljesen új fogalmakat, új eljárásokat és új szabályokat állapítván meg, még a szakértő s a szeszgyártás ipara terén kellő jártassággal bíró érdekeltekre nézve sem könnyű feladat, a gyakorlatban lépten-nyomon felmerülő, a törvény és rendeletek által érintett eljárások tekintetében eligazodni avagy a törvény és rendeletek nagy halmazából a gyakorlat igényeinek megfelelő tájékozottságra szert tenni. E viszonyok közt általánosan érezhető szükség van oly munkára, mely a törvények és rendeletek, utasítások és szabályok rengetegében az érdekelteknek kalauzul szolgáljon, mely e nagy anyagot a gyakorlat igényeihez képest rendezve, az

érdekeltek számára hozzáférhetőbbé tegye s a törvénynek nemcsak betűszerinti rendelkezéseit közölve, de azok indokaira is kiterjeszkedve, az intézkedések szellemébe behatolva; magyarázataival az azok alkalmazása iránt minduntalan felmerülő kétségeket eloszlatassa, szóval: minden adott esetben nyomban kész tanácsadója, megbízható utmutatója legyen az érdekelteknek a szeszfőzés és gyártás ipara s az üzleti forgalom terén a törvény és rendeletek értelmében szem előtt tartandó szabályok; eljárások és teendők tekintetében. E szempontokból kiindulva, „a szeszadótörvény alkalmazása a gyakorlatban” című munka lehetőleg népszerűsíteni törekszik az új törvény és azzal kapcsolatban álló számos rendelet és utasítás rideg szakaszokba foglalt, gyakran összefüggés nélkül szétszórta s így a közérthetőséget akadályozó intézkedéseit s lehetővé kívánja tenni, hogy az érdekeltek minden egyes esetben, minden felmerülő kérdésre nézve nyomban és könnyen megtalálhassák a szükséges tájékoztatást s a gyakorlati használat számára alkalmas alakban s sorrendben együtt találhassák mindazon intézkedéseket, melyek bizonyos eljárásra vagy feendőre vonatkozólag megállapították. A 35—40 nyomtatott ivre terjedő munka — mely kényelmes kézi könyv alakjában fog megjelenni — a gyakorlat igényeit követő feldolgozásban tüzetesen jellemzi az új szeszadórendszer pénzügyi és közgazdasági szempontból, elemezi az annak keretében életbe léptetett megadóztatási módokat, fejtegeti azok alkalmazását, szabatosan tárgyalja az ipari érdekeltek által a szeszfőzés és gyártás vállalatának létesítése körül, a főzési, illetőleg gyártási üzlet megindítása előtt s a tényleges ipari üzlet tartama alatt, a szesz forgalomba hozatalával együtt járó, végül az üzlet beszüntetésével szem előtt tartandó feladatokat, — mindezek tekintetében a pénzügyi ellenőrzés által követett hivatalos eljárások s intézkedések lé-

nyegére s alkalmaztatásuk részleteire kiterjeszkedő magyarázatokat is közölve, úgy hogy az ipari gyakorlat minden phasisára az alkalmazott ellenőrzés a praxis egymásutánjában s sorrendjében lesz e munkában felfalálható. A munka megjelenése már a jövő hó végére, legkésőbb december-hó folyamán várható. Előfizetési ára 6 frt (ajánlott szétküldéssel 6 frt 15 kr), bolti ára pedig nyolcz forint lesz. Az előfizetések legkésőbb f. é. november-hó 15 ikéig a „Szesztermelők Orsz. Egyesülete titkársága” címére (Budapest, köztelek) küldendők be. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Gazdasági műszaki iroda,

szesz, cukor és szeszgyárak berendezésére
Budapest (Köztelek).

Díjmentesen ad felvilágosításokat gazdasági szeszgyáraknak az új szeszadó törvény követelményei szerinti átalakítására és új gazdasági szeszgyárak létesítésére. Elvállalja bármely szeszgyári gép beszerzését, régi szeszgyárak rekonstrukcióját, új gazdasági szeszgyárak tervezését, építését és berendezését. Gazdasági csukorgyárak és sörgyárak létesítését.

Levél-cím: Gazdasági műszaki iroda, Budapest, (Köztelek). (16.) (8—10.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	Tiszta buza	Elegy buza	Rozs	Árpa	Zab	Török-buza	100 kiló		1 köbméter tűzifa	1 kiló marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j c z á r o k b a n												
Budapest	november 30	métermáza	775	—	570	590	533	528	—	—	—	—
Brassó	november 16	hektoliter	540	310	300	400	180	360	180	115	260	36
Deés	november 27	"	520	450	400	—	240	550	380	160	280	28
Fogarás	november 23	"	480	430	275	—	160	380	250	180	220	26
Gyula-Fehérvár	november 24	"	525	375	350	—	210	350	300	180	215	28
Kézdi-Vásárhely	november 22	"	490	—	295	340	160	360	260	80	240	28
Kolozsvár	november 29	métermáza	680	—	450	—	420	460	300	140	300	34
Maros-Vásárhely	november 22	"	650	525	490	480	396	455	240	160	280	32
Nagy-Szeben	november 30	hektoliter	450	330	310	—	170	380	170	110	325	33
Nagy-Várad	november 27	"	510	390	322	284	180	324	280	140	340	44
Sepsi-Szt.-György	november 26	"	520	480	300	250	140	350	300	100	160	24
Szász-Régen	november 29	"	475	425	330	280	160	350	300	180	260	24
Torda	november 24	"	500	325	300	300	—	325	180	30	225	24